

Regionala utvecklingsnämndens protokoll

Sammanträdesdatum: 2020-12-01

Tid: 10:00 – 15:00

Plats: C308, Regionhuset i Luleå samt distansdeltagande

§ 122 – 144

Beslutande

Tomas Vedestig (SJVP) ordf
Anders Josefsson (M) tom §138
Erika Sjöö (SJVP)
Refika Maglic (SJVP)
Martin Åström (SJVP)
Birgit Meier Thunborg (M)
Nils-Olov Lindfors (C) tom §129
Jan-Anders Perdahl (V)

Helena Öhlund (S)
Lennart Thörnlund (S)
Bengt Westman (S)
Daniel Persson (S) tom §129
Bente Moen Åkerholm (S) fr§130
Lage Hortlund (SD)

Övriga närvarande

Anna Lindberg
Marianne Sandström (SD)
Sila Sahin, § 124-126
Glenn Berggård (V)
Lizah Lund, § 124-126
Hanna Harila
Monica Lejon

Anders Öberg (S)
Ylva Sardén
Lena Lövgren
Tomas Sundström, § 124-126
Anita Gustavsson (S)
Kristina Nilsson
Jonas Tiger, § 124-126

Sekreterare

Martin Karlsson

Justerat den

Justerat den

Tomas Vedestig, ordförande

Lennart Thörnlund, justerare

Innehållsförteckning

Val av protokolljusterare.....	3
Fastställande av slutlig föredragningslista	4
Tema: IT-Norrbotten - information om bolaget och dess uppdrag.....	5
Tema: Bredband Norrbotten – aktuellt läge och kommande bredbandsmedel.....	6
Tema: Strukturbild Norrbotten.....	7
Delgivningar och avrapporteringar till regionala utvecklingsnämnden 2020-12-01	8
Delegationsbeslut anmälda till regionala utvecklingsnämnden 2020-12- 01	9
Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2020-12-01	10
Regionala utvecklingsnämndens plan 2021-2023	11
Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2021	15
Kompletteringar till Regionalt serviceprogram 2020-2021.....	17
Mobilitetsstöd till folkhögskolor 2021	22
Regiongemensam analysplan 2021.....	24
Ökad lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser	25
Promemoria kring vätgasens möjligheter och potential i Norrbotten ..	28
Förskottsbetalning underskottstäckning Länstrafiken i Norrbotten AB	30
Förslag till ägardirektiv till regionägda bolag år 2021	32
Antagande av Almi Företagspartner Nord ABs ägaranvisningar år 2021	34
Europeiska regionalfondens program övre Norrland perioden 2021- 2027	36
Ansökan från Rättighetscentrum Norrbotten om verksamhetsbidrag för 2021-2022.....	39
Ansökan från IUC Norr om verksamhetsbidrag för 2021-2022	41
Medfinansiering av projektet Reboost Swedish Lapland.....	43

§ 122

Val av protokolljusterare

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att utse Lennart Thörnlund (S) att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 123

Fastställande av slutlig föredragningslista

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

§ 124

Tema: IT-Norrbotten - information om bolaget och dess uppdrag

Ärendet

Tomas Sundström presenterar verksamheten hos det regiondelägda företaget IT-Norrbotten och utbyggnaden av det regionala fibernätet.

§ 125

Tema: Bredband Norrbotten – aktuellt läge och kommande bredbandsmedel**Ärendet**

Jonas Tiger, bredbandskoordinator i Norrbotten, informerar nämnden om läget med fiberutbyggnaden i länet, alternativ till fibernät, fastslagna målsättningar och utmaningar i arbetet.

§ 126

Tema: Strukturbild Norrbotten**Ärendet**

Lizah Lund presenterar regionala utvecklingsavdelningens arbete med en strukturbild för Norrbotten, arbetet beräknas vara klart 2023. Arbetet sker i samverkan med bl.a. Länsstyrelsen, Norrbottens Kommuner, RKM, Trafikverket m.m.

§ 127

Delgivningar och avrapporteringar till regionala utvecklingsnämnden 2020-12-01

Dnr 00585-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna redovisningen och lägga ärendet till handlingarna

Ärendet

Genomförda möte

- Samverkansforum besöksnäring möte med Tillväxtverket (Anita Gustavsson)
- Europaforum Norra Sverige – utökat rapportörmöte (Nils-Olov Lindfors)
- Northern Sparsley Populated Aread (NSPA) (Nils-Olov Lindfors)
- Ordförandemöte Strukturfondspartnerskapen (Helena Öhlund)

Protokoll

- Kulturbedningen protokoll 2020-10-01
- Tillväxtberedningen protokoll 2020-10-09

§ 128

Delegationsbeslut anmälda till regionala utvecklingsnämnden 2020- 12-01

Dnr 00596-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lägga redovisade delegationsbeslut till handlingarna

Ärendet

Följande delegationsbeslut redovisas.

Avdelningen för regional utveckling

- Delegationsbeslut regionala projektstöd, oktober 2020

Regionala utvecklingsnämndens ordförande

- Region Norrbottens position EU Arctic Policy, dnr 00650-2020
- Samrådsremiss om lokalisering ny järnvägsstation i Kiruna, dnr 00516-2020

Regionbibliotekschef

- Remissvar Biblioteksplan för Luleå Kommun 2021-2025

§ 129**Regionala utvecklingsdirektörens
rapport 2020-12-01**

Dnr 00623-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Regionala utvecklingsdirektörens rapport enligt bilaga.

Bilaga:

Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2020-12-01

§ 130

Regionala utvecklingsnämndens plan 2021-2023

Dnr 00512-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna regionala utvecklingsnämndens plan 2021-2023.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Socialdemokraterna yrkar avslag i de delar som rör effektiviseringar inom kultur och kollektivtrafik samt bifall till ärendet i övriga delar.

Lage Hortlund (SD) yrkar bifall till det liggande förslaget.

Ordföranden ställer det liggande förslaget mot socialdemokraternas yrkande och finner att regionala utvecklingsnämnden bifaller det liggande förslaget.

Omröstning begärs, där en ja-röst innebär bifall till det liggande förslaget och en nej-röst innebär bifall till det framlagda yrkandet enligt som angivits ovan. Efter genomförd om-röstning redovisar ordföranden att 7 ja-röster och 4 nej-röster lämnats samt att en ledamot valt att inte delta i omröstningen. Ordföranden konstaterar att regionala utvecklingsnämnden beslutat bifalla det liggande förslaget.

Regionala utvecklingsnämnden (12 ledamöter)					
Ledamot	Ersätter	Ja	Nej	Avstår	Frånv
Tomas Vedestig (SJVP)		J			
Anders Josefsson (M)		J			
Erika Sjöo (SJVP)		J			
Refika Maglic (SJVP)		J			
Martin Åström (SJVP)		J			
Birgit Meier Thunborg (M)		J			
Jan-Anders Perdahl (V)				X	
Helena Öhlund (S)			N		
Lennart Thörnlund (S)			N		
Bente Moen Åkerholm (S)			N		
Bengt Westman (S)			N		
Lage Hortlund (SD)		J			

Reservationer

Socialdemokraterna reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Protokollsanteckning

Socialdemokraterna ställer sig frågande till att beslutsförslagets eventuella påverkan på jämställdheten inte i vanlig ordning har analyserats i samband med beredningen av ärendet. Detta är särskilt viktigt när de förslag som lagts fram i ärendet kan tänkas ha en viss påverkan på jämställdheten.

Jan-Anders Perdahl (V) deltar inte i beslutet på grund av följande anledning:
”Vänsterpartiet har i Regionfullmäktige 25 november 2020 yrkat på mer resurser till Regionala utvecklingsnämnden:

- Kollektivtrafik +50 Mkr.
- Nej till minskning av kulturbudgeten.

Kollektivtrafiken i Norrbotten behöver mer resurser för att utvecklas. Det räcker inte med de nuvarande begränsade resurserna när det är svårt att upprätthålla den nuvarande trafiken och fler linjer i länet riskerar att avvecklas under de kommande åren.

Kulturen och kulturarbetarna har varit en av de stora förlorarna i covid-19-pandemin. Att då fortsätta att minska på Region Norrbottens stöd till kulturen i Norrbotten urholkar förutsättningarna för ett rikt Norrbottniskt kulturliv.

Vänsterpartiet deltar därför inte i detta beslut.”

Yttrande till beslutsförslaget

Den regionala utvecklingsnämndens plan bidrar till att Norrbotten ska vara Sveriges mest välkomnande och nytänkande län 2030. Hållbarhet och förutsättningar för ett jämlikt och jämställt Norrbotten genomsyrar allt utvecklingsarbete. Fokus är på regionala utvecklingsstrategins insatsområden och kulturplanens genomförande.

Sammanfattning

Uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig innebär att Region Norrbotten ska leda och samordna det regionala utvecklingsarbetet. Regionala utvecklingsnämndens arbete ska bidra till att uppnå fullmäktiges mål i strategiska planen men också till genomförandet av kulturplanen och regionala utvecklingsstrategin.

Regionala utvecklingsnämnden har av fullmäktige tilldelas 311 900 000 kronor för år 2021. Medlen fördelas i enlighet med nämndens prioriterade områden för 2021-2023.

Ärendet

Uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig innebär att Region Norrbotten ska leda och samordna det regionala utvecklingsarbetet. Regionala utvecklingsnämndens arbete ska bidra till att uppnå fullmäktiges mål i strategiska planen men också till genomförandet av Norrbottens kulturplan och region-

ala utvecklingsstrategin som säger att Norrbotten ska vara Sveriges mest välkomnande och nytänkande län 2030.

Planen anger riktningen för nämndens arbete utifrån perspektiven samhälle, medborgare, verksamhet och samhälle. För varje perspektiv anges strategiska mål och framgångsfaktorer.

Regionala utvecklingsnämnden har av regionfullmäktige tilldelas 311 900 000 kronor för år 2021. Medlen fördelas i enlighet med nämndens prioriterade områden för 2021-2023.

Hållbarhet och förutsättningar för ett jämlikt och jämställt Norrbotten genomsyrar allt utvecklingsarbete.

Det regionala ledarskapet innebär att regionen ska leda och samordna arbetet med att utveckla Norrbotten. Det innebär också att vara en röst för Norrbotten. Tillsammans med andra aktörer ska länets möjligheter göras kända så beslut på nationell och EU-nivå blir gynnsamma för Norrbotten.

All utveckling sker lokalt och där finns också attraktionskraften. Regionala utvecklingsnämnden vill skapa förutsättningar och stötta kommunerna i deras genomförande av den regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen.

Ekonomiska resurser

Då regionen har en ekonomisk utmaning har regionfullmäktige beslutat att samtliga verksamheter ska minska sina kostnader. För regionala utvecklingsnämnden innebär effektiviseringen en kostnadsminskning med 30 mnkr för åren 2020-2022. Fördelning mellan verksamheterna enligt nedan.

Verksamhet (tkr)	2020	2021
Kultur	122 529,3	121 429,3
Infrastruktur	119 317,0	118 527,0
Näringslivsutveckling	69 371,4	71 943,7
Utbildning	500,0	0
SUMMA	311 717,7	311 900,0

Effektiviseringen för 2021 fördelar sig enligt nedan

- Kulturenhetens verksamhet med 4,1 miljoner kronor fördelat på institutioner, verksamhetsbidrag samt projektstöd.
- Näringslivsenhetens verksamhet med 2,6 miljoner kronor från egna regionala utvecklingsmedel (ERP) samt minskat ägarbidrag till vissa bolag.
- Samhällsplaneringsenhetens verksamhet med minskat verksamhetsbidrag till Länsstrafiken med 5 miljoner kronor.
-

Beslutsunderlag:

Regionala utvecklingsnämndens plan 2021-2023

Riskbedömning regionala utvecklingsnämndens plan 2021-2023

Protokollsutdrag skickas till:

Regiondirektören

Ekonomi- och planeringsdirektör

Regional utvecklingsdirektör

§ 131

Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2021

Dnr 00522-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2021 enligt förslaget nedan.

Sammanfattning

Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2021 har tagits fram genom riskinventering och riskbedömning i ledningsgruppen för avdelningen för regional utveckling. Nämnden kommer att granska två moment under nästa år.

Ärendet

Vid regionstyrelsens sammanträde 2020-11-11 uppdaterades regeln för internkontroll. I regeln tydliggörs nämndernas ansvar för internkontroll.

Nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnderna är skyldiga att årligen rapportera till regionstyrelsen de fel och brister som framkommit i samband med uppföljning av nämndens internkontrollplan samt att rapportera om de åtgärder som vidtagits.

Årligen ska en plan för det kommande årets internkontrollmoment redovisas till nämnden och minst en gång per år ska resultatet av de utförda internkontrollmomenten rapporteras till nämnden.

De verksamhetsansvariga cheferna på olika nivåer i organisationen ansvarar för internkontrollen inom sin verksamhet genom att ha bra rutiner för egenkontroll. Det innebär att systematiskt följa upp och utvärdera den egna verksamheten, kontrollera att lagar, förordningar, regler, riktlinjer, anvisningar och rutiner följs samt informera/utbilda övriga medarbetare om dess innebörd.

Inför 2021 har en ny mall för riskinventering tagits fram. I arbetet med riskanalys ska hänsyn till efterlevnad av lagar, förordningar, regler, riktlinjer, anvisningar och rutiner, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, verkställighet av beslut, etik, korruption och oegentligheter samt IT-system beaktas.

I riskanalysen ingår att identifiera risker och bedöma resultatet av verksamheternas utförda egenkontroller för att minimera riskerna. Baserat på riskanalysen identifieras vilka internkontrollmoment som ska utföras nästa år.

Ledningsgruppen för avdelningen för regional utveckling har fokuserat på bidrag, projekthandläggning samt IT-systemet för projekt- och stödärendehantering Nyps i arbetet med riskinventering. De internkontrollmoment som kommer att granskas under 2021 är:

Kontrollmoment	Kontrollutförare	Kontrollmetod
Ändring av grunduppgifter för projektägare/företagare efter beslut i Nyps	Avdelningen för regional utveckling	Beställning av loggporter från Tillväxtverket
Kulturorganisationerna anger Region Norrbotten som finansiär i samband med sin marknadsföring.	Avdelningen för regional utveckling	Avstämning med organisationerna.

Momenten kommer att granskas under 2021 och resultatet kommer återrapporteras till regionala utvecklingsnämnden i februari 2022.

Bilaga

1. Riskinventering RUN
2. Matris för riskbedömning

Protokollsutdrag skickas till:

Regionala utvecklingsdirektören

§ 132

Kompletteringar till Regionalt serviceprogram 2020-2021

Dnr 00590-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att anta komplettering till Regionalt serviceprogram 2020-2021.

Yttrande till beslutsförslaget

Tillgång till service är en förutsättning för tillväxt. En fungerande service är även en förutsättning för att en bygd ska vara attraktiv för boende, företag och besökare. Tillgängligheten till service på landsbygden är inte bara en fråga för de som bor på landsbygden utan spelar även en avgörande roll för företag och besöksnäring och i förlängningen för vårt läns attraktivitet.

Sammanfattning

I väntan på ett regeringsbeslut om ny programperiod för det Regionala serviceprogrammet så behöver nuvarande program kompletteras till att gälla till och med 2021. Det regionala serviceprogrammet för Norrbotten togs ursprungligen fram för att gälla mellan 2014-2018 men förlängdes till 2020. Programmet syftar till att lokala, regionala och nationella aktörer tillsammans ska utveckla och främja tillgången till kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygd. Syftet med kompletteringarna är att vara ett utökat stöd för att bland annat samordna och initiera nya digitala lösningar som bidrar till bättre förutsättningar för att upprätthålla och etablera nya servicelösningar i de glesbygdsområden som är särskilt sårbara och utsatta.

Ärendet

Det regionala serviceprogrammet för Norrbotten togs ursprungligen fram för att gälla mellan 2014-2018 men förlängdes till 2020. Programmet har som övergripande mål att skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka var de vill i länet och erbjudas god servicenivå utifrån realistiska förutsättningar och inom rimliga avstånd. Programmet syftar till att lokala, regionala och nationella aktörer tillsammans långsiktigt ska utveckla och främja tillgången till kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygd.

Syftet med kompletteringarna är att vara ett utökat stöd för att bland annat samordna och initiera nya digitala lösningar som bidrar till bättre förutsättningar för att upprätthålla och etablera nya servicelösningar i de glesbygdsområden som är särskilt sårbara och utsatta.

Följande områden prioriteras i kompletteringarna:

- Ökad samordning av serviceslag inom offentlig och kommersiell service

- Tillgänglighet till drivmedel och dagligvaror
- Tillgång till grundläggande betaltjänster

Det gällande programmet ska tillsammans med kompletteringarna vara vägledande för alla som arbetar med att utveckla och stärka service i Norrbottens gles- och landsbygder till dess ett helt nytt regionalt serviceprogram tas fram.

Tillgång till service är en förutsättning för tillväxt. En fungerande service är även en förutsättning för att en bygd ska vara attraktiv för boende, företag och besökare. Tillgängligheten till service på landsbygden är inte bara en fråga för de som bor på landsbygden utan spelar även en avgörande roll för företag och besöksnäring och i förlängningen för vårt läns attraktivitet. Region Norrbotten ska genom ett proaktivt arbete inom ramen för det Regionala serviceprogrammet och dess kompletteringar ta tillvara varje bygds unika förutsättningar och på så sätt skapa en positiv utveckling för länets gles- och landsbygd.

Beslutsunderlag:

Komplettering till Regionalt serviceprogram 2020-2021

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 133

Vidarefördelning av kultur-, folkbildning-, fritid-, pensionär- samt hälso- och sjukvårdskompletterande stöd 2021

Dnr 00553-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att vidarefördelningen av kultur-, folkbildning-, fritid-, pensionär- samt hälso- och sjukvårdskompletterande stöd 2021 godkänns enligt bilaga.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Helena Öhlund (S) yrkar avslag på minskningen av stödet inom det sjukvårdskompletterande området uppgående till -179 400 kr men bifall till ärendet i övrigt.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att det liggande förslaget vinner nämndens bifall.

Protokollsanteckning

Jan-Anders Perdahl (V) önskar föra till protokollet att V inte deltar i beslutet då det rör nedskärningar.

Reservationer

Helena Öhlund (S) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten arbetar i enlighet med kulturplan för Norrbotten, Regional utvecklingsstrategi och Norrbottens folkhälsostategi. Gemensamt för Region Norrbottens stöd är att de bidrar till ett attraktivt Norrbotten där både besökare och länsinvånare i alla åldrar ges kulturupplevelser, rik fritid och bättre hälsa. Stöden säkerställer även fortsättningsvis en god infrastruktur och bidrar till länets regionala utveckling.

Sammanfattning

Regionala utvecklingsnämnden har i uppdrag att vidarefördela kulturstöd 2021. Den totala ramen för kultur, 121 429,3 tkr godkändes vid Regionala utvecklingsnämnden 2020-12-01. Ramen för kulturstöd 2021 uppgår till 66 117,3 tkr och omfattar områdena verksamhetsbidrag, projektstöd och stipendier. Inom områdena verksamhetsbidrag och projektstöd verkställs den effektivisering som beslutades av Regionala utvecklingsnämnden 2019-09-30. Detaljerad vidarefördelning och effektivisering beskrivs i den bilaga som utgör ärendets beslutsunderlag.

Ärendet

Den ekonomiska ramen för kulturenheten 2021 beslutades av Regionala utvecklingsnämnden 2020-12-01. Ramminskningen för 2021 om totalt 4 100 tkr fördelas på institutioner, kulturfrämjande verksamhet samt kulturstöd. Ramen för kulturstöd 2021 uppgår till 66 117,3 tkr och omfattar verksamhetsbidrag, projektstöd och stipendier.

Kulturutvecklingen i Norrbotten har påverkats av coronapandemin. Utbudet och tillgängligheten till kultur har begränsats. Norrbottens kulturorganisationer och civilsamhälle har arbetat med att ställa om och säkerhetsanpassa verksamheterna. Bedömningen är att utmaningarna kvarstår för 2021.

Verksamhetsbidragen ska syfta till att förstärka den kulturella infrastrukturen och bidra till ett rikt kulturliv i hela Norrbotten med länets kulturorganisationer som centrala aktörer. Stöd fördelas också vidare till folkbildningsområdet och civilsamhällets aktörer inom fritid-, pensionär- samt hälso- och sjukvårdskompletterande verksamheter.

I vidarefördelningen har grunden för effektiviseringen varit en neddragning om två procent på verksamhetsbidragen. Inga nya sökande beviljas verksamhetsbidrag med anledning av effektiviseringen och ramminskningen för 2021. Då Regionala utvecklingsnämnden ser att det är viktigt att bibehålla den befintliga infrastrukturen prioriteras redan befintliga mottagare.

Enligt beslut i RUN 2020-10-06 §101 om ändrade turnéstöd för 2021 utökas Dans i Nords verksamhetsbidrag med motsvarande belopp 300 tkr. Norrbottensteaterns samt Riksteatern Norrbottens turnéstöd bibehålls och den senare höjs med 50 tkr. Med anledning av ett ökat söktryck höjs även turnéstöd scenkonst som utgår till professionella kulturskapare inom scenkonstområdet med 350 tkr.

Projektstöden om 7 000 tkr riktade till Norrbottens fria kulturliv och professionella kulturskapare bibehålls. Mobilitetsstödet för professionella kulturskapare minskas med anledning av coronapandemin.

Inom folkbildningsområdet finns ökade kostnader för mobilitetsersättning för personer skrivna i Norrbotten och som studerar på folkhögskolor utanför länet varpå en höjning görs med 150 tkr.

Av totalt 66 organisationer som ansökt om verksamhetsbidrag 2021 beviljas fyra uppräknade utifrån 2020 års verksamhetsbidrag med sammanlagt 176,7 tkr. Detta gäller verksamheterna SKPF Distrikt Norrbotten utifrån antalet medlemmar samt BUFFF och Kvinno- och tjejjouren med anledning av deras arbete för ökad trygghet för barn och unga. Även Silvermuseet, den enda kulturinstitutionen i länets sydvästra del och en viktig nod i området för tillgången till kultur ges en höjning. En organisation, FAMY Norrbotten, uppfyller inte villkor för stöd då verksamheten inte är distriktsorganisation eller bedöms svara mot Norrbottens folkhälsost strategi.

De nya sökande för 2021 som ej beviljas stöd är Danscentrum Norr, Sameslöjdsstiftelsen Sámi Duodji, Tornedalica, Jukkasjärvi Hembygdsförening, Arrangörer i Norr, Sverok Norrbotten, Barnens Rätt i Samhället - BRIS Nord, Hej främling och Röda Korset.

Effektiviseringen om totalt 179,4 tkr har fördelats på 48 organisationer.

I för ärendet bifogad bilaga, RUN vidarefördelning av verksamhets- och projektstöd 2021, redovisas detaljerad vidarefördelning.

Social hållbarhet

Det civila samhällets engagemang genom föreningsorganisering stärker och bidrar i hög grad till livskvalitet och är en viktig faktor för attraktiva livsmiljöer.

Miljömässig hållbarhet

Genom att stötta föreningar och organisationer kan verksamheternas digitala mognad öka vilket bidrar till miljömässig hållbarhet.

Ekonomisk hållbarhet

En utökad samordning och samverkan mellan föreningar och organisationer i Norrbotten bidrar till hela länets ekonomiska hållbarhet.

Beslutsunderlag:

Bilaga RUN vidarefördelning av verksamhets- och projektstöd 2021

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 134

Mobilitetsstöd till folkhögskolor 2021

Dnr 00541-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att:

1. Ersättningsbeloppet uppgår till 400 kr per deltagarvecka för 2021, gäller även distansstudier
2. Mobilitetsstöd utgår endast till kurser som är 15 veckor eller längre
3. Mobilitetsstöd utgår endast för deltidsstudier på minst halvtid
4. Mobilitetsstöd utgår endast om deltagaren är folkbokförd i Norrbotten den dag kursen startar
5. Inkomna fakturor, senare än fem arbetsdagar efter 10 augusti respektive 10 december, kommer att makuleras
6. En administrativ avgift på 2 500 kr tas ut för felaktiga uppgifter
7. Regionen tillämpar ömsesidighetsprincipen

Sammanfattning

Regionens ersättningsbelopp till folkhögskolorna ligger kvar på samma nivå som 2020, det vill säga 400 kronor per deltagarvecka. Mobilitetsstödet omfattar som tidigare endast kurser som är 15 veckor eller längre samt för deltidsstudier som omfattas av minst halvtid. Vidare ska deltagaren vara folkbokförd i Norrbotten samma dag kursen startar. Regionala utvecklingsnämnden fortsätter med möjligheten att makulera fakturor som inkommer senare än fem arbetsdagar efter angivna slutdatum för vår- respektive hösttermin samt ta ut en administrativ avgift på 2 500 kr om felaktiga uppgifter lämnats av folkhögskolan. För regioner som väljer att betala lägre mobilitetsstöd än SKRs rekommendation tillämpas ömsesidighetsprincipen.

Ärendet

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har sedan början av 1970-talet årligen fattat beslut om fastställande av ett schablonbelopp som rekommendation om ersättning för de studerande/ deltagande som väljer en utbildning på folkhögskolor i andra regioner än den egna. Ersättningen går direkt från regionen till folkhögskolorna och benämns mobilitetsstöd.

Modellen för mobilitetsstöd till folkhögskolor har ifrågasatts de senaste åren och nya sätt att hantera utomlänslevern har efterfrågats. SKR har tillsatt en arbetsgrupp med regionpolitiker för att försöka hitta en gemensam mellan-regional lösning som fungerar bättre än idag. Fram till dess har SKR beslutat att rekommendera regionerna att schablonbeloppet för mobilitetsstöd för folkhögskolor budgetåret 2021 uppgår till 400 kronor per deltagarvecka.

I SKR:s tillämpningsanvisningar framgår att:

- Mobilitetsstöd till folkhögskolor utanför den egna regionen endast ersätts för kurser som är 15 veckor eller längre.
- Mobilitetsstöd för deltidsstudier utgår endast för deltidsstudier på minst halvtid. Stödet för deltidsstudier är 50 procent av den rekommenderade ersättningen oavsett om deltidsstudierna är på mer än halvtid, exempelvis även om kursen är 75 procent.
- Mobilitetsstöd betalas terminsvis av den region där deltagaren är folkbokförd den dagen kursen startar.
- Folkhögskolorna får även ersättning för distansstudier.
- Regioner får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka mobilitetsstöd om folkhögskolan lämnat felaktiga uppgifter.
- Som underlag för mobilitetsstöd räknas de deltagare som lever upp till villkoren. Fakturan ska skickas senast den 10 augusti för deltagare på våren och den 10 december för deltagare på hösten, så att kostnaderna belastar rätt år.
- Om folkbokföringsorten inte har kvalitetsgranskats/kontrollerats av folkhögskolan kan regioner ta ut en administrativ avgift för att genomföra kontrollen.

Då flera regioner väljer ett lägre mobilitetsstöd än SKRs rekommendation på 400 kr per deltagarvecka bör ömsesidighetsprincipen gälla, vilket innebär att regionen betalar samma summa som man får i ersättning, vilket kan vara ett lägre belopp än 400 kr till vissa folkhögskolor inom de regioner som valt en lägre ersättning per deltagarvecka är 400 kr.

För 2021 har Region Norrbotten en budget på 1 450 000 kr för mobilitetsersättning. Under 2019 var det cirka 250 norrbottningar som studerade vid folkhögskolor i andra regioner. Inkommande fakturor till regionen utgör cirka 100 stycken, koncentrerat till halvårs- och årsskiftet. För varje faktura kontrolleras att deltagaren varit bosatt i Norrbotten vid kursstarten. I vissa fall stämmer inte uppgifterna vilket utgör en administrativ uppgift att utreda och återkoppla till aktuell folkhögskola. Från och med 2020 införde Region Norrbotten en administrativ avgift på 2 500 kr om uppgifterna är felaktiga. För första halvåret 2020 har Region Norrbotten ställt ut fyra fakturor av den typen.

För att Region Norrbottens kostnader ska belastas rätt period föreslås att regionen har möjlighet att makulera fakturor som inkommer senare än fem arbetsdagar efter 10 augusti respektive 10 december.

Protokollsutdrag skickas till:
Regional utvecklingsdirektör

§ 135

Regiongemensam analysplan 2021

Dnr 00588-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar godkänna analysplan 2021.

Sammanfattning

Förslag till analysplan år 2021 fastställer verksamhetens inriktning avseende analyser under det kommande året. I analysplanen lyfts strategiskt prioriterade analysområden fram. Analysplanen och resultaten av analyserna ger framförallt underlag till arbetet med planering.

Ärendet

Som ett komplement till löpande mer verksamhetsanpassad och specifik uppföljningsverksamhet har strategiskt prioriterade analysområden lyfts fram genom en analysplan. Ekonomi- och planeringsavdelningen har i uppdrag att samordna arbetet med analysplan i regiondirektörens stab. Analysplanen tas fram i nära dialog med stabens avdelningar, som har i uppgift att identifiera och lämna förslag till angelägna områden för analys samt genomföra analyserna. Förslagen prioriteras av regiondirektör och regionledning till en analysplan.

I analysplan år 2021 är tolv analyser inplanerade. Fyra av dessa är regionala analyser (se nedan). Analyserna i analysplanen redovisas i form av rapporter, korta analyser och analysresultat. Analysplanen uppdateras årligen.

- Rekryteringsbehov och utbildningsutbud i Norrbottens län till och med 2030 – delprojektbeskrivning
- Förstärkta finansieringsmöjligheter för kulturaktörer inom de kulturella och kreativa näringarna
- Norrbottens gasellföretag, vad har företagen gjort för att bli ett gasellföretag och var finns företagen i den globala värdekedjan.
- Hållbarhetsanalyser av regional infrastruktur- och transportplanering

Återrapportering av analyserna som rör regionala utvecklingsnämnden ska ske i regionala utvecklingsdirektörens rapport eller muntligt.

Beslutsunderlag:

Analysplan 2021

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

Ekonomi- och planeringsdirektör

§ 136

Ökad lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser

Dnr 00604-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att:

1. Bedriva ett påverkansarbete utifrån rapportens inriktning med syfte att regionala naturresursavgifter införs.
2. Tillväxtberedningen informeras om innehållet i nämndens beslut vid kommande sammanträde.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Socialdemokraterna yrkar att ärendet återremitteras för beredning i tillväxtberedningen samt att det utreds hur de förslagna avgifterna skulle kunna komma att påverka det kommunala utjämningsystemet.

Tomas Vedestig (SJVP) yrkar på det liggande förslaget samt att tillväxtberedningen informeras om innehållet i regionala utvecklingsnämndens beslut vid kommande sammanträde.

Lage Hortlund (SD) biträder yrkandet som framställts av Tomas Vedestig (SVJP).

Ordförande ställer socialdemokraternas yrkande mot det liggande förslaget med tilläggsyrkandet av Tomas Vedestig (SJVP) och finner att det liggande förslaget med tilläggsyrkandet vunnit nämndens bifall.

Reservationer

Socialdemokraterna reserverar sig till förmån för det egna förslaget.

Yttrande till beslutsförslaget

Ökad lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser är viktigt för att Norrbotten ska kunna ha en viktig roll i omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan. Både metaller och förnybar el är avgörande för att klara EU:s gröna omställning. I den regionala utvecklingsstrategin för Norrbotten poängteras vikten av att utveckla samverkansprocesser för ett hållbart Norrbotten.

Sammanfattning

För att belysa sambandet mellan lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser och ekonomisk återföring har en rapport tagits fram. Den tar sin utgångspunkt i Norrbottens roll i omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan. Efterfrågan på förnybar energi och olika metal-

ler kommer öka. Samtidigt har det lokala motståndet mot exempelvis vindkraft i Sverige ökat.

Ett sätt att få en ökad acceptans för nyttjande av Sveriges rika tillgång på naturresurser är att se till att utvinningen tydligare bidrar med något positivt på lokal och regional nivå. Skogsbruk, gruvor och energiproduktion skapar stora värden. Samtidigt har återföringen till lokal och regional nivå minskat då automatisering och effektivare processer medför att utvinning av naturresurser kräver allt mindre arbetskraft. Den nuvarande beskattningen av företag innebär att skatteintäkter från företagen kommer staten till del, inte de kommuner och regioner som berörs av verksamheten.

Ärendet

För att belysa sambandet mellan lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser och ekonomisk återföring har en rapport tagits fram. Den tar sin utgångspunkt i Norrbottens roll i omställningen till ett hållbart samhälle med minder klimatpåverkan. Efterfrågan på förnybar energi och olika metaller kommer öka. Samtidigt har det lokala motståndet mot exempelvis vindkraft i Sverige ökat. En anledning är att lokalsamhällena får utstå de negativa effekterna av satsningarna, som störande ljud, förändringar i landskapet och påverkan på naturen. Samtidigt är det investerare, ofta med hemvist i större städer eller utomlands, som får ta del av vinsterna.

Ett sätt att få en ökad acceptans för nyttjande av Sveriges rika tillgång på naturresurser är att se till att utvinningen tydligare bidrar med något positivt på lokal och regional nivå, dvs. att produktionen skapar lokal nytta där den etableras. Skogsbruk, gruvor och energiproduktion skapar stora värden. Det direkta bidraget till den svenska ekonomin (BNP) är 207 miljarder, motsvarande ungefär en tredjedel av hela tillverkningsindustrin. Exempelvis år 2018 producerade Sverige 91 procent av all järnmalm inom EU, och är en av de främsta producenterna även av övriga basmetaller.

Samtidigt har återföringen till lokal och regional nivå minskat. Automatisering och effektivare processer medför att utvinning av naturresurser kräver allt mindre arbetskraft. Den nuvarande beskattningen av företag innebär att skatteintäkter från företagen kommer staten till del, inte de kommuner och regioner som berörs av verksamheten. Det innebär att samtidigt som efterfrågan på naturresurserna ökar så minskar de ekonomiska fördelarna av utvinningen för de delar av landet som berörs.

Av Region Norrbottens strategiska plan 2021-2023 framgår att regionen ska skapa förutsättningar för tillväxt i länet på ett hållbart och modernt sätt. En positiv befolkningsutveckling och fler arbetade timmar påverkar skatteunderlaget positivt och ger regionen ökade skatteintäkter. Delar av de värden som skapas vid exploatering av naturresurser ska stanna kvar i regionen och användas för Norrbottens utveckling.

Av regionala utvecklingsnämndens plan för 2021-2023 framgår att naturens resurser ska nyttjas på ett hållbart sätt för att bidra till ett livskraftigt län.

Rapporten visar övergripande på olika modeller på ekonomisk återbäring.

Social hållbarhet

Förutsättningar för social hållbarhet kan skapas vid ökad lokal och regional nytta och acceptans.

Miljömässig hållbarhet

I Norrbottens regionala utvecklingsstrategi 2030 poängteras vikten av att utveckla samverkansprocesser för att bland annat belysa den miljömässiga hållbarheten.

Ekonomisk hållbarhet

Med ekonomisk återföring till regional nivå vid nyttjande av naturresurser kan en kompensation ske av de minskade intäkterna till kommunerna till följd av ökad automatisering.

Beslutsunderlag:

Ökad lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser (rapport)

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 137

Promemoria kring vätgasens möjligheter och potential i Norrbotten

Dnr 00570-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att anta föreliggande promemoria kring vätgasens möjligheter och potential i Norrbotten.

Yttrande till beslutsförslaget

Promemorian syftar till att visa på möjligheterna med vätgas utifrån Norrbottens förutsättningar men också till att utgöra ett kunskapsunderlag som bidrar till en ökad förståelse hos näringslivet för de möjligheter vätgas kan generera.

Sammanfattning

I ett framtida energisystem kommer vätgas att kunna spela en viktig roll tillsammans med förnybar energi, elektrifiering och en mer effektiv och cirkulär resursanvändning. Storskalig distribution av grön (fossilfri) vätgas är en av nycklarna för att Sverige och EU ska nå de klimatmål som satts upp.

Ärendet

Under 2020 har EU publicerat en strategi kring hållbar vätgasproduktion och användning som ett led i arbetet med den nya tillväxtstrategin ”Den Gröna Given”. Med anledning av detta och den uppmärksamhet Hybrit och den planerade vätgasproduktionen i deras pilotanläggning fått har intresset för att producera fossilfri vätgas i Norrbotten ökat. Syftet med föreliggande promemoria är att visa på möjligheterna med vätgas utifrån Norrbottens förutsättningar men också till att utgöra ett kunskapsunderlag som bidrar till en ökad förståelse hos näringslivet för de möjligheter vätgas kan generera.

I den strategiska visionen för ett klimatneutralt EU, publicerad i november 2018, väntas andelen vätgas i Europas energimix växa från nuvarande mindre än 2 procent till mellan 13 procent och 14 procent fram till 2050.

Vätgasen har potential att grundligt reformera så väl industrin, elsystemet och till viss del även transportsystemet.

Vätgas är lättantändligt, men eftersom väte är det lättaste elementet i universum så stiger gasen snabbt upp i atmosfären. Tiden då vätgas kan brinna är blir därmed väldigt kort. Gasen är också explosivt när det blandas med syre i ett begränsat utrymme. Vid lagring trycksätts gasen i täta tankar vilket gör att inget syre kan komma in och risken för explosion blir minimal.

Investeringar i vätgas och produktion av förnybar el skapar en ökad möjlighet att främja hållbar tillväxt och att generera nya arbetstillfällen. Genom

gruv- och stålindustrins satsningar ligger Norrbotten dessutom i framkant vad gäller innovationer och utveckling av teknologier för tillverkning, lagring och nyttjande av fossilfri vätgas.

Norrbotten är därmed väl positionerat för att dra nytta av en global utveckling där grön vätgas tar en viktig roll som energibärare. Norrbotten har möjlighet att bygga ett grönt vätgassamhälle.

För att lyckas med detta krävs dock samverkan mellan offentliga och privata aktörer, på internationell och nationell så väl som regional och lokal nivå.

För att realisera potentialen med vätgas behövs finansiering av forskning, teknikutveckling och innovationer, investeringar i teknik för storskalig produktion och lagring men också en ökad förståelse hos näringslivet för de möjligheter vätgas genererar.

Beslutsunderlag:

Promemoria kring vätgasens möjligheter och potential i Norrbotten -bilaga

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 138

Förskottsbetalning underskottstäckning Länstrafiken i Norrbotten AB

Dnr 00624-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna förskottsbetalningen till Länstrafiken i Norrbotten AB för underskottstäckningen år 2020 med 15 mnkr.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Helena Öhlund (S), Lennart Thörnlund (S) och Bente Moen Åkerholm (S) yrkar att i enlighet med gällande avtal betala ut 23 mnkr som avser regionens ansvar att underskottstäcka stomlinjetrafiken till följd av Covid-19-pandemin. I november var resandetappet på stomlinjetrafiken 43,2 procent.

Ordförande ställer yrkandet mot det liggande förslaget och finner att det liggande förslaget vunnit nämndens bifall.

Reservationer

Helena Öhlund (S), Lennart Thörnlund (S) och Bente Moen Åkerholm (S) reserverar sig till förmån för det egna yrkandet.

Yttrande till beslutsförslaget

För att inte riskera Länstrafiken i Norrbotten ABs ekonomiska situation behöver delar av det aviserade underskottet för 2020 förskottas.

Sammanfattning

Länstrafiken i Norrbotten ABs ekonomiska problem har förvärrats under 2020 till följd av pandemin. Bolagets underskott 2020 förväntas uppgå till 30 mnkr, varav 23 mnkr av dessa avser underskottstäckning för stomlinjerna, dvs regionens finansieringsansvar. För att klara bolagets ekonomi (likviditet för resten av året) har bolaget ansökt om förskottsutbetalning för 2020 års underskott.

Ärendet

Länstrafiken i Norrbotten ABs ekonomiska problem har förvärrats under 2020 till följd av pandemin. Bolagets underskott 2020 förväntas uppgå till 30 mnkr, varav 23 mnkr av dessa avser underskottstäckning för stomlinjerna, dvs regionens finansieringsansvar. För att klara bolagets ekonomi (likviditet för resten av året) har bolaget ansökt om förskottsutbetalning för 2020 års underskott.

Pandemin har inneburit minskat antal resenärer. En ersättning för intäktsbortfall har utgått från staten. Länstrafiken i Norrbotten AB har ändå ett underskott då inga kostnadsminskande åtgärder av strukturell karaktär vidtagits under året.

Regionala utvecklingsnämnden redovisade i delårsrapporten per augusti en prognos om ett troligt underskott med 20 mnkr år 2020 till följd av Länstrafiken i Norrbotten ABs ekonomiska situation. Därefter har bolagets prognos reviderats något och regionens andel av underskott uppskattas till 23 mnkr (per augusti angavs ett underskott om 28 mnkr).

Regionen väljer att förskottera 15 mnkr av de 23 mnkr som bolaget bedömer utgör regionens del av underskottet för 2020.

Bolaget har tagit fram en likviditetsprognos som visar på en likviditet på drygt 20 mnkr under förutsättningar att alla medlemmar betalar sin del av underskottstäckningen i förväg och att ersättning från staten inkommer innan årsskiftet. Bolagets styrelse har fått muntlig information om likviditetsprognosen.

Protokollsutdrag skickas till:

Regiondirektör

Ekonomidirektör

Regionala utvecklingsdirektör

§ 139

Förslag till ägardirektiv till regionägda bolag år 2021

Dnr 00615-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Till årsstämman för BD Pop AB föreslå bifogat ägardirektiv för verksamhetsåret 2021.
2. Till årsstämman för Investeringar i Norrbotten AB föreslå bifogat ägardirektiv för verksamhetsåret 2021.
3. Till årsstämman för Filmpool Nord AB föreslå bifogat ägardirektiv för verksamhetsåret 2021.
4. Till årsstämman för IT Norrbotten AB föreslå bifogat ägardirektiv för verksamhetsåret 2021.
5. Till årsstämman för Energikontor Norr AB föreslå bifogat ägardirektiv för verksamhetsåret 2021

Yttrande till beslutsförslaget

De regiondelägda bolagen utgör en viktig resurs för regionens utvecklingsarbete och regionens samöre med den kommunala nivån. Bolagens nuvarande ägardirektiv har gällt i två år. Endast små förändringar föreslås för att säkerställa långsiktig trygghet i bolagens verksamhetsutveckling.

Ärendet

Efter dialoger med Norrbottens Kommuner och verksamhetsledning i bolagen föreslås ägardirektiven för samtliga bolag på beredningsstadiet vara nästan oförändrade från föregående år. Hållbar utveckling med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet stärks genom att integrering påbörjas i verksamheterna. Med social hållbarhet avses jämställdhet, integration och mångfald samt andra sociala dimensioner. Med miljömässig hållbarhet avses miljö och klimat.

Vid ägarsamrådet 2020 beslutades att ge IT Norrbotten AB särskilda uppdrag, vilka skrivs in i ägardirektivet 2021 och kvarstår tills de är slutrapporterade.

Beslutsunderlag:

- Förslag till ägardirektiv för Energikontor Norr AB 2021
- Förslag till ägardirektiv för IT-Norrbotten AB 2021
- Förslag till ägardirektiv för BD Pop AB 2021
- Förslag till ägardirektiv för Filmpool Nord AB 2021
- Förslag till ägardirektiv för Investeringar i Norrbotten AB 2021

Protokollsutdrag skickas till:
Regional utvecklingsdirektör

§ 140

Antagande av Almi Företagspartner Nord ABs ägaranvisningar år 2021

Dnr 00616-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att:

1. Ägaranvisningar år 2021 antas.
2. Almi Företagspartner AB äskande om utökat anslag i för Almi Företagspartner Nord AB till utökat driftsanslag anslag 2021 beviljas inte.

Yttrande

Almi Företagspartner Nord AB bidrar till behovet hos regionens näringsliv av god rådgivning och finansiering för tillväxt i regionens näringsliv. Det är positivt med aktiv dialog mellan parterna för att åstadkomma en avvägning mellan nationella och regionala prioriteringar.

Ärendet

Ägaranvisningen

Ägarrepresentanter (Region Norrbotten, Region Västerbotten och Almi Företagspartner AB) har gemensamt diskuterat fram en revidering av ägaranvisningen bilagd i denna handling.

Väsentliga förändringar i ägaranvisningen är att:

- verksamheten ska bidra till ett jämställt företagande, ett förtydligande som bottnar i en ändring i regeringens ägaranvisning till Almi Företagspartner AB och som ligger väl i linje med hur moderbolaget uppfattar att ägarna gemensamt ser på vikten av jämställdhet och mångfald.
- Bolaget ska också bidra till utveckling och kommersialisering av företag med kunskapsintensiva affärsidéer, t.ex. genom samverkan med science parks samt inkubatorer och andra akademiska miljöer. Tidigare rapporterade moderbolaget andelen kunskapsintensiva företag till regeringen, ett krav som är borttaget från den anvisning till moderbolaget som staten antog på årsstämman den 27 april 2020. Bolaget föreslås, precis som är fallet redan i dag, finnas i dessa miljöer och samverka med befintliga aktörer och genom detta kunna bygga relationer och få in propåer från kunder som ligger inom Almis uppdrag och målgruppsmodell.
- Bolaget ska följa utvecklingen av det pågående Corona-utbrottet och inom ramen för uppdraget och denna ägaranvisning anpassa verksamheten efter de förändrade behov hos företagen som detta kan komma att föranleda. Ett tillägg för att tydliggöra ägarnas ambitioner under rådande omständigheter.

- Bolaget ska särskilt beakta och vidta de åtgärder som krävs för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Ett tillägg för att fånga upp koncernens omfattande arbete med åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Bolaget ska på moderbolagets begäran bidra till redovisning av hur koncernen agerat marknadskompletterande. Ett tillägg för att moderbolaget ska kunna rapportera aktiviteter/överväganden i enlighet med regeringens ägaranvisning till moderbolaget.

Anslag

I den föreslagna finansieringsöverenskommelsen har Almi Företagspartner föreslagit en höjning av driftsbidraget för 2021 med drygt 4 procent, 261 129 kronor, från 5 934 757 kronor till 6 195 886 kronor, anslaget har inte justerats sedan 2018. Regionerna har tagit förslaget i beaktning. En potentiell ökning har enbart bedömts kunna möjliggöras genom projektfinansiering då läget i regionerna är ansträngt och man står inför hårda prioriteringar. Region Västerbotten har accepterat höjningen av driftsbidraget.

För insatser för ökad tillväxt har moderbolaget avsatt en ram om 2 140 200 kronor och de regionala ägarna en ram om 2 056 270 kronor (vardera 1 028 135 kronor) som kan tas i anspråk efter beslut om samverkan i projekt. Detta är en ökning med 43 331 kronor från 984 804 år 2020.

Region Norrbotten bedöms dock i dagsläget på grund av omställningen inte ha möjlighet att utöka driftsbidraget eller ramen för ramen för insatser för ökad tillväxt för år 2021,

Beslutsunderlag:

Almi Nord förslag anvisning 2020 ff

Almi Almi Nord förslag anslag 2021

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 141

Europeiska regionalfondens program övre Norrland perioden 2021-2027

Dnr 00594-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Ställa sig bakom förslag till inriktning för Europeiska regionalfondens program övre Norrland 2021-2027
2. Ge nämndens ordförande i delegation att slutligen godkänna programmet för Norrbottens del

Yttrande till beslutsförslaget

EU-programmen är viktiga för Norrbottens utveckling. Satsningarna bidrar till en långsiktig strukturomvandling i Norrbotten och bidrar till ett nationellt och europeiskt mervärde. Programmet är i linje med regionala utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030, Norrbottens smartspecialiseringsstrategi (innovationsstrategi) och Norrbottens länstransportplan.

Sammanfattning

I samband med en nya programperiod 2021-2027 för de europeiska investeringsfonderna ska en rad program tas fram. Först ut är programmet för europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) som ska lämnas in 31 december 2020 till näringsdepartementet. Näringsdepartementet kommer sedan lämna över de regionala programmen till EU-kommissionen under våren 2021.

Programmet prioriterar tre områden och en rad särskild mål/insatser. De prioriterade områdena är ett smartare EU, ett grönare, koldioxidfritt EU samt ett mer sammankopplat EU.

Den slutliga finansieringen till ERUF och ESF är inte beslutad av regeringen. Det finns också oklarheter hur gränsdragningen mellan ERUF, ESF och den nya fonden Just Transition Fund (JTF).

Ärendet

I samband med en nya programperiod 2021-2027 för de europeiska investeringsfonderna ska en rad program tas fram. Först ut är programmet för europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) som ska lämnas in 31 december 2020 till näringsdepartementet. Näringsdepartementet kommer sedan lämna över de regionala programmen till EU-kommissionen under våren 2021.

Programmet omfattar Norrbotten och Västerbotten (ett sk NUTS 2-område) och kallas för övre Norrlands. Totalt finns åtta regionalfondsprogram i Sverige.

Regionalfondsprogrammet fokuserar sina investeringar för regional konkurrenskraft och ökad sysselsättning inom tre prioriterade områden:

- PO1 Ett smartare EU
- PO2 Ett grönare, koldioxidfritt EU
- PO 3 Ett mer sammankopplat EU

Programmet innehåller en analys av övre Norrlands ekonomiska, sociala och förutsättningar. Programmet för regionalfonden utformas så att det bidrar till social, miljömässig och ekonomisk utveckling och Agenda 2030 målen.

Prioriterade områden och insatser är:

- PO1 Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling
 - Förbättra forsknings- och innovationskapiteten och användningen av avancerad teknik
 - Säkra nyttan av digitaliseringen för invånare, företag och myndigheter
 - Förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft (entreprenörskap)
 - Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap (kompetensförsörjning)
- PO 2 Ett grönare och koldioxidfritt Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, klimatanpassning, riskförebyggande och riskhantering
 - Främja förnybar energi
 - Utveckla smarta energisystem, smarta elnät och smart lagring på lokal nivå
 - Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar
 - Främja övergången till en cirkulär ekonomi
 - Främja hållbar multimodal mobilitet
- PO 3 Ett mer sammankopplat EU
 - Förbättra digital konnektivitet - utbyggnad av bredbands- och mobil täckningskapacitet
 - Utveckla hållbar, klimattålig, intelligent och intermodal nationell, regional och lokal mobilitet, inklusive förbättrad tillgång till TEN-T (väg)
 - Utveckla hållbar, klimattålig, intelligent och intermodal nationell, regional och lokal mobilitet, inklusive förbättrad tillgång till TEN-T samt gränsöverskridande mobilitet (järnväg)

För att programmet ska möjliggöra satsningar som svarar mot behoven i Norrbotten och Västerbotten har ett antal dialogmöten genomförts. Programmet ska möjliggöra genomförande av länens regionala utvecklingsstrategier, innovationsstrategier, länstransportplanerna och andra regionala strategier.

Det är även viktigt att programmet ska bidra till att stärka alla delar av länet, dvs både inland och kust. Insatser för att skapa kritisk massa och stärka genomförandekapacitet återfinns i samtliga prioriterade områden.

För övre Norrland finns en så kallad gleshetsallokering/medel. Dessa gör det möjligt att välja PO3 Ett mer sammankopplat EU som innebär satsningar på digital och fysisk infrastruktur.

Finansieringsplanen, dvs hur medlen ska fördelas mellan insatsområdena, kommer inte fastställas innan det är klart från nationell nivå hur mycket medel som tillfaller regionalfonden. Medfinansieringsgraden ökar från 50 procent till 60 procent denna programperiod.

Val av indikatorer påverkar programmets måluppfyllelse och utvärdering. Dessa kan komma att ändras efter dialog med näringsdepartementet och DG Regio.

Representanter från Sametinget har ingått i en referensgrupp kopplat till programmet.

Beslutsunderlag:

Europeiska regionalfondens program övre Norrland perioden 2021-2027
(utkast)

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 142

Ansökan från Rättighetscentrum Norrbotten om verksamhetsbidrag för 2021-2022

Dnr 00404-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Rättighetscentrum Norrbotten beviljas verksamhetsbidrag för 2021-2022 med 400 000 kronor per år.
2. Medlen tilldelas inom ramen för regionala utvecklingsnämndens anslag.

Ärendets behandling vid sammanträdet

Lage Hortlund (SD) yrkar avslag.

Ordförande ställer avslagsyrkandet mot det liggande förslaget och finner att det liggande förslaget vunnit nämndens bifall.

Yttrande till beslutsförslaget

Rättighetscentrum Norrbottens verksamhet bidrar till ett hållbart Norrbotten och ligger i linje med Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030. Arbetet mot diskriminering bidrar också till en förbättrad folkhälsa vilket överensstämmer med Norrbottens Folkhälsost strategi.

Sammanfattning

Rättighetscentrum Norrbotten ansöker om fortsatt verksamhetsbidrag för arbetet med att minska diskrimineringen och öka mångfalden i länet.

Ärendet

Rättighetscentrum Norrbotten är en av 17 antidiskrimineringsbyråer i Sverige som arbetar med att förebygga och motverka diskriminering och att främja mångfald, lika rättigheter och likabehandling. Röda Korset startade och drev verksamheten mellan åren 2006 till 2012. Sedan 2013 har verksamheten drivits av Sensus. Rättighetscentrum har tre anställda fördelat på 2,6 tjänster.

Rättighetscentrum Norrbotten arbetar i hela länet med:

- Utbildnings- och informationsinsatser
- Råd och stöd till enskilda som upplever sig diskriminerade
- Opinionsbildande insatser som syftar till att påverka attityder för mångfald, lika rättigheter och möjligheter och mot diskriminering

Under tidigare bidragsperiod 2017-2019 har Rättighetscentrum årligen genomfört drygt 70 utbildnings- och informationsinsatser samt drygt 40 råd-

givningsinsatser. Under 2020 har verksamheten påverkats av restriktionerna som föranleds Covid-19 och samtliga offentliga arrangemang i form av fysiska träffar mellan 15 mars och september 2020 har ställts in. Beställningar och genomförande av utbildningar har i princip avstannat sedan mars. Under hösten 2020 kommer dessa verksamhetsgrenar att genomföras i förändrad form det vill säga digitalt eller med begränsat antal deltagare och fysisk distansering. Målen för antal deltagare på dessa insatser har därför reviderats för 2020. När det gäller rådgivningsverksamheten till enskilda har den i stort sett kunnat fortgå i samma takt som tidigare.

Finansiering

Region Norrbotten har sedan 2008 varit med som finansiär. Under åren 2017 till 2020 (Landstingsstyrelsen 13 december 2016 §259, RUN 30 september 2019 §101) har Rättighetscentrum Norrbotten haft ett årligt verksamhetsbidrag på 400 000 kronor. Övrig finansiering kommer från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF), Luleå kommun, Piteå kommun, huvudmannens egeninsatser samt intäkter från utbildningsuppdrag. År 2019 var verksamhetens omslutning drygt 2,9 miljoner kronor och beräknas ligga kvar på samma nivå 2021 och 2022.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 143

Ansökan från IUC Norr om verksamhetsbidrag för 2021-2022

Dnr 00509-2020

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att

1. Industriellt utvecklingscentrum Norr AB beviljas verksamhetsbidrag för 2021-2022 med 1 000 000 kronor per år.
2. Medlen tilldelas inom ramen för regionala utvecklingsnämndens anslag.

Yttrande till beslutsförslaget

IUC Norrs verksamhet syftar till att skapa tillväxt i produktägande, entreprenörsledda småföretag och basindustrinära företag. Detta bidrar till ett innovativt och konkurrenskraftigt Norrbotten och ligger i linje med Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030 samt strategi Smart Specialisering i Norrbotten.

Sammanfattning

IUC Norr ansöker om verksamhetsbidrag för arbetet med att stödja utvecklingen av industrin i norra Sverige.

Ärendet

Bakgrund

Industriellt Utvecklingscentrum Norr AB (IUC Norr) är ett regionalt utvecklingsbolag som stödjer utvecklingen i små och medelstora industriella och industrinära företag i Norrbotten och Västerbotten. Bolaget ingår i IUC-nätverket som omfattar 16 IUC-bolag över hela landet och är delägare i IUC Sverige AB sedan 2005.

IUC Norr har 120 ägare, varav sextio procent av aktierna ägs av industriföretag och resterande del av kommuner samt några fackförbund. Ägandet är fortfarande koncentrerat till Norrbotten och endast ett företag från Västerbotten äger aktier i bolaget. IUC Norr har tio anställda och extern spetskompetens tas in efter behov.

Verksamhet

IUC Norr arbetar med affärsdriven utveckling av industriella små och medelstora företag i syfte att öka tillväxten och konkurrensförmåga. Detta sker i huvudsak genom att:

- Driva projekt inom bland annat affärs- och ledningsutveckling, kompetens och rekrytering, kapitalförsörjning, digitalisering, konstruktions- och produktutveckling, produktionsutveckling, robotisering och nätverk.

- Fungera som nätverksmotor och se till att kunskap och kompetens som finns både inom och utom regionen kommer den lokala industrin till del.
- Årligen följa upp utvecklingen hos regionens industriföretag och genomföra behovsanalyser i företag.

Finansiering

År 2019 var IUC Norrs omsättning 17,3 miljoner kronor. Budgeterade driftskostnader för 2021 är 3,1 miljoner kronor och projektverksamheten beräknas omsätta 15 miljoner kronor fördelat på 13 projekt. Majoritet av projektet är inom ERUF men det är även projekt inom ESF, Interreg Nord och Energimyndigheten. Övrig projektfinansiering kommer till exempel från Region Norrbotten, kommuner och Sparbanken Nord. Företagens medfinansiering sker oftast via arbetstid och deltagaravgifter.

Olika typer av utvecklingsprojekt har genom åren varit IUC Norrs huvudsakliga verksamhet och bolaget är en viktig aktör som hämtar hem EU-finansiering och nationell finansiering till Norrbotten. Under tvåårsperioden 2017-05-01 - 2020-06-30 drev IUC Norr projektet IUC- en utvecklingsresurs för industriella SMF i Norrbotten (RU 2017-10-20 §56 dnr 3731-2017) med total budget 5 400 000 kr och full finansiering från Region Norrbotten.

För att kunna verka långsiktigt hållbart över tid finns dock ett behov av att gå från totalt projektberoende och bolaget arbetar med att se över sin affärsplan. I det arbetet ingår bland annat att se över ägarnas roll. IUC har inlett diskussioner med Region Västerbotten om verksamhetsbidrag men inget beslut eller inriktning finns från grannlandet idag.

IUC Norr har idag aktieägare och därmed inga medlemmar och eller medlemsintäkter. Ett steg mot en mer långsiktig ekonomisk stabilitet är att hitta finansiering för en basverksamhet. För 2021-2022 har ett årligt verksamhetsbidrag beviljats av Piteå kommun med 110 000 kronor, av Kalix kommun med 40 000 kronor och Sparbanken Nord med 400 000 kronor.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

§ 144

Medfinansiering av projektet Reboost Swedish Lapland

Dnr00568-2020

Nypsid 20295853

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att:

1. Projektet Reboost Swedish Lapland beviljas medfinansiering med 7 590 000 kr.
2. Medlen anvisas med ca 4 395 000 kr ur det statliga anslaget 1:1 och med ca 3 195 000 kr ur ERP.
3. Projektet ska avrapporteras till Regionala utvecklingsnämnden och en nära dialog ska föras kring behov av förändrade aktiviteter med hänsyn till den pandemi som råder.
4. Region Norrbottens villkor för regionala projektstöd ska följas.

Yttrande till beslutsförslaget

Projektets mål är att besöksnäringen ska kunna bidra till en långsiktig hållbar tillväxt i regionen. Projektet svarar mot Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030 genom insatser för smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap. Besöksnäringen lyfts fram som ett av länets prioriterade fokusområden som bidrar till smart diversifiering i strategin Smart specialisering i Norrbotten.

Sammanfattning

Länets besöksnäring har drabbats hårt till följd av coronapandemin. Swedish Lapland Visitors Board ansöker om ett tvåårigt projekt för att kunna arbeta för att främja näringsens återhämtning och omstart så att Swedish Lapland fortsatt ska kunna vara en attraktiv hållbar arktisk destination. Projektets ska fokusera på aktiviteter för att stimulera och stötta näringen utifrån fokusområdena tillgänglighet, marknadsbearbetning, digitalisering och omvärld.

Ärendet

Bakgrund

Fram till coronapandemin var besöksnäringen en av Sveriges snabbast växande näringar som skapade stora möjligheter för tillväxt, sysselsättning och utveckling. Pandemin förändrar branschen och eftersom ingen vet hur länge världen och näringslivet kommer att vara påverkat av pandemin så behöver företagen hitta sätt att göra affärer även under pågående pandemi. Branschen är uppbyggd av många mindre företag och det är därför viktigt att samordna stötning och utvecklingsinsatser på ett resurseffektivt sätt. En ökad efterfrågan på naturnära upplevelser och resmål med möjligheter till fysisk distans ger regionens företag en bra position.

Komplement till pågående projekt

Projektet Reboost Swedish Lapland ska arbeta med övergripande destinations- och marknadsinsatser som inte Swedish Lapland Visitors Boards andra projekt möjliggör.

Inom Intreg Nordprojektet Visit Arctic Europe II (RU 20 mars 2018§ dnr 00841-2018) bedrivs aktiviteter för tillgänglighet, affärsutveckling och marknadsbearbetning av och för det arktiska Europa. Projektaktiviteter som genomförs inom VAEII måste syfta till att näringen i minst två av länderna Norge, Sverige och Finland stötts.

Regionalfondsprojektet BCD, Business Capacity Development in Swedish Lapland (RUN 7 okt 2020 §107 dnr 00493-2020) arbetar inom affärsutveckling och marknadsutveckling, med primärt fokus på internationell marknad. Detta innebär att det inom BCD inte är möjligt att arbeta mot den svenska marknaden.

Reboost Swedish Lapland avser att arbeta med att stärka varumärket Swedish Lapland samt övergripande kommunikation och kännedom för destinationen Swedish Lapland som en hållbar och attraktiv destination både nationellt och internationellt. Då BCD har begränsade möjligheter för detta kan projektet verka som ett kompletterande kommunikationsstöd.

Gällande området destinationsutveckling har VAEII och BCD inte möjlighet att arbeta förutsättningsskapande. Detta innebär att Reboost Swedish Lapland adderar till pågående insatser genom att arbeta med omvärldsbevakning och statistik. Input som kommer att delges BCD-projektet för nytta i de gemensamma marknadsgrupper som kommer vara aktiva tillsammans med lokala destinationer och företag. Vidare kommer Reboost Swedish Lapland att kunna hantera arbetet med tillgänglighet för destinationen och arbeta i dialog med regionala aktörer, transportörer och intressenter för att företräda besöksnäringens behov och aktivt arbeta för ökade transporter till regionen.

I de fall projektens aktiviteter möjliggör för samordning kommer det att ske för bästa resurseffektivitet och synergieffekt.

Syfte

Projektets syfte är att stötta besöksnäringens återhämtning i en tid av kris och rusta företagen för att vara livskraftiga och framgångsrika när krisen avtar.

Projektets primära målgrupp är små och medelstora företag inom besöksnäringen i regionen. Sekundär målgrupp är samarbetspartners och möjliggörare regionalt, nationellt och internationellt. Ytterligare målgrupp är den potentiella besökaren som attraheras av Swedish Laplands arktiska natur och kultur.

Genomförande

Projektet ska primärt fokusera på aktiviteter för att stimulera och stötta näringen utifrån fyra fokusområden:

- **Tillgänglighet:** God tillgänglighet till och inom destinationen Swedish Lapland är avgörande för tillväxt.

Exempelaktiviteter:

- Företräda besöksnäringen i nationella och regionala planprocesser för transporter, dialogpartner till exempelvis Region Norrbotten, Trafikverket, Regionala kollektivtrafikmyndigheten och aktörer och beslutsorgan.
- Vara sammankallande och en aktiv aktör inom Marknadsgruppen för nattåg där bland andra SJ, Vy Tåg, Svenska Turistföreningen och Trafikverket ingår.
- Samla näringen samt andra intressenter i regionalt partnerskap med fokus att aktivt bearbeta flygbolag för direktflygsetableringar till regionen.
- Identifiera och etablera partnerskap för nya typer av tillgänglighetsmodeller och transportlösningar, exempelvis chartertrafik i samverkan med turoperatörer.

- **Marknadsbearbetning:** Projektet ska arbeta för att besöksnäringens företag i Swedish Lapland ska få ökade intäkter från den stora potentialen i att locka nationella och internationella besökare och samtidigt agera ansvarsfullt och försiktigt.

Exempelaktiviteter:

- Övergripande kännedomskampanjer tillsammans med Visit Sweden om destinationen Swedish Lapland som attraktiv destination
- Kommunikationsaktiviteter (storytelling, kampanjer, events, sociala media, resemagasin m.m.) med utgångspunkt i varumärkeslöftet Välkommen att dela vår Arktiska vardag
- Pressbearbetning och visningsresor för synlighet i utvalda kommunikationskanaler anpassat till målgrupp
- Utveckla destinationens digitala dialog med resenärer och besökare i sociala medier, på egna webbplatser och i andras kanaler där målgruppen befinner sig
- Identifiera nya möjliga partners för samarbeten utanför den traditionella bearbetningen som ett led i att möjliggöra nya och effektiva affärsmodeller för företagen

- **Digitalisering:** Projektet avser stötta företagen i sin digitala affärs- och produktutveckling.

Exempelaktiviteter:

- Analysera företagens behov kopplat till det förändrade digitala landskapet
- Kartlägga brister i företagens digitala infrastruktur
- Genomföra kompetenshöjande insatser inom exempelvis digital distribution och bokning, digital kommunikation, kundsystem och sälj- och produktutveckling

- **Omvärld:** Omvärldsbevakning och analyser är ett viktigt verktyg och arbetssätt för att kunna följa och ta del av de snabba förändringar som sker i branschen och på marknaden och att kunna anpassa aktiviteter därefter.

Exempelaktiviteter:

- Trendanalyser/rapporter för att matcha utbud med efterfrågan inom besöksnäringen, analyser för att förstå målgruppens intresseområden och drivkrafter, bokningsmönster, kanalval
- Statistik exempelvis uppföljning av gästnätter fördelat på länder samt fördelat på lokala kommuner och microdestinationer, kapacitetsutnyttjande, typ av resenärer, resmönster, omsättning, turistkrona, årsverken
- Anordna kunskapsseminariet Academy of Swedish Lapland för besöksnäringstreprenörerna inom destinationen

Social hållbarhet

Besöksnäringen är personalintensiv och erbjuder många, inte minst unga personer och personer med utländsk bakgrund, ett första steg in på arbetsmarknaden. Jämställdheten i besöksnäringen bidrar också till en mer varierad arbetsmarknad i regionen och till en ökad konkurrenskraft. Möjligheten till försörjning, att kunna påverka, förverkliga sina drömmar och utvecklas är en förutsättning för att regionens invånare ska trivas och vilja bo kvar.

Miljömässig hållbarhet

För de målgrupper Swedish Lapland prioriterar är hållbarhetsaspekten än viktigare vid val av resmål. Detta ökar kraven på företagen. Besöksnäringens aktörer behöver se över var näringen kan ta större ansvar för den egna miljöpåverkan. Företagen behöver öka kunskapen för hur de kan utveckla och anpassa sin verksamhet till kommande klimatförändringar och påföljande säsons- och landskapsförändringar.

Ekonomisk hållbarhet

Besöksnäringen är en export- och jobbmotor för regionen och bidrar till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Besöksnäringen skapar arbeten i glesbygd då det ofta är där reseanledningen finns. På så sätt skapar besöksnäringen arbetstillfällen som bidrar till landsbygdsutveckling. Genom sin platsbundenhet bidrar näringen till lokal och regional utveckling så att stora delar av landet blir än mer attraktiva att bo, leva och verka i.

Finansiering

Swedish Lapland Visitors Board ekonomiska förening söker medfinansiering från Region Norrbotten med 9 590 000 kr. Med anledning av stora anspråk på regionala projektmedel minskas Region Norrbottens finansiering av projektet till 7 590 000 kr. Projektets totala budget blir då 9 590 000 kr och projektiden är 1 januari 2021 till 31 december 2022.

Finansiär	Belopp
Region Norrbotten, (1:1 och ERP)	7 590 000 kr
Sparbanken Nord	1 200 000 kr
Längmanska företagarfonden	800 000 kr
Total projektbudget	9 590 000 kr

Förväntade resultat av projektet

Då osäkerheten är stor hur läget kommer att se ut inom branschen, både på kort och lång sikt, är det i sig en utmaning att företag som idag är verk-samma i regionen kan fortsätta vara livskraftiga. Projektet förväntas resultera i att dämpa de negativa effekterna så att fler företag överlever krisen.

Exempel på parametrar att mäta och följa i utvecklingen är:

- Partnerskap och etablerad tillgänglighet
- Kännedom om Swedish Lapland på prioriterade marknader
- Räckvidd för marknadskommunikation
- Digital mognad hos företag inom besöksnäringen
- Gästnätter i regionen
- Nystartade företag och färre konkurser för besöksnäringen

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör